

Apostolien teot 33

Apt. 21:23-22:11

Viime jaksossa tässä Alusta alkaen -ohjelmassa pääsimme Apostolien tekojen luvun 21 puoleenväliin. Paavali oli lopettanut kolmannen lähetysmatkansa ja oli palannut Jerusalemiin. Siellä hän joutui varhaiskristillisen kirkkopoliitiikan pyörteisiin. Jerusalemin hellenistikristityt suhtautuivat häneen suopeasti. Samoin teki Jerusalemin kristillisen seurakunnan johto ja heitä lähellä olevat. Mutta he kertoivat Paavalille, että Jerusalemin seurakunnassa toimi kolmaskin ryhmittymä, sellaiset juutalaiskristityt, jotka pitivät Mooseksen lain noudattamista edelleen hyvin tärkeänä. He eivät lainkaan pitäneet Paavalista ja väittivät hänen opettaneen, että kreikkalaisten parissa elävien juutalais-kristittyjen ei tarvinnut noudattaa Mooseksen lakia. Oli todellisena vaarana, että seurakunnan tämä ryhmittymä järjestäisi jonkinlaista härdeliä Paavalia vastaan.

Jäämme tilanteeseen, jossa Jerusalemin seurakunnan johtajat kyselivät, että mitä tässä tilanteessa pitäisi tehdä.

Vanhinten neuvo

Seuraavaksi kuulemme neuvon, jonka he antoivat Paavalille.

"Tee neuvomme mukaan: Täällä on neljä miestä, jotka ovat antaneet uhrilupauksen. Ota heidät mukaasi, puhdistaudu yhdessä heidän kanssaan ja maksa heidän puolestaan, että he voivat leikkauttaa tukkansa. Siitä kaikki ymmärtävät, että sinusta levitetyissä puheissa ei ole mitään perää vaan sinäkin pidät kiinni laista ja elät sen mukaisesti." (Apt. 21:24)

Tässä taustalla on seuraavaa: Paavali oli Kreikasta lähtiessään tehnyt ns. nasiirilupauksen. Se oli Mooseksen laista juontuva lupaus, jossa ihminen lupasi pyhittää elämänsä erityiseen Jumalan palvelemiseen ja sen merkitsi ei nasiiriaikanaan leikannut tukkaansa eikä juonut viiniä. Kun se aika oli päättynyt, johon nasiirilupauksessa oli sitouduttu, henkilö leikkautti juhlallisesti hiuksensa ja uhrasi Jerusalemin temppelissä. Nyt Paavalille ehdotettiin, että hän tekisi tuon yhdessä neljän muun nasiirilupauksen antaneen juutalaisen kanssa ja maksaisi myös heidän puolestaan uhrattavat temppeliuhrit. (Ehkä ne muut nasiirit olivat niin köyhiä, ettei heillä siihen itsellään oikein ollut rahaa). Näin Paavali voisi julkisesti osoittaa, että häntä vastaan osoitetuissa syytöksissä ei ollut perää.

Tämä neuvo osoittaa mielenkiintoisella tavalla, kuinka Jerusalemin kristillinen alkuseurakunta oli edelleen hyvin vahvasti kytköksissä juutalaisuuteen, myös Jerusalemin temppeliin ja sen uhrimenoihin. Se on sikäli mielenkiintoista, että Jeesus oli opettanut, että Jerusalemin temppeli oli turha instituutio, joka pian hävitettäisiin. Hän itse ja hänen antamansa uhri ottaisivat sen paikan, joka aiemmin oli ollut Jerusalemin temppelillä ja sen uhreilla. Sen merkiksi raskas väliverho temppelin kaikkeinpyhimmän edestä oli repeytynyt keskeltä halki. Jeesuksen veren kautta meillä on pääsy kaikkeinpyhimpään, eikä temppeliä ja sen uhreja enää tarvita.

Tuossa vaiheessa asia oli jo totta hengellisesti, mutta ei vielä fyysisesti. Jerusalemin temppeli oli edelleen pystyssä ja Jeesukseen uskovatkin uhrasivat siellä uhreja. Enää ei kuitenkaan ollut

montaakaan vuotta siihen, että roomalaiset hajottaisivat temppelin niin perusteellisesti, että siihen ei jäänyt ”kiveä kiven päälle”. Tempelistä on jäljellä enää ns. Itkumuuri, enkä usko että sitä koskaan enää rakennetaan uudelleen. Se johtuu siitä, että Jeesus ja hänen ruumiinsa uhri on ottanut temppelin ja sen uhrien paikan.

Palataan Jerusalemin seurakunnan johtajien Paavalille antamaan neuvoon.

Uskoon tulleiden pakanoiden asian me jo olemme ratkaisseet. Me olemme kirjeitse ilmoittaneet heille, että heidän tulee karttaa epäjumalille uhrattua lihaa, samoin verta ja myös lihaa, josta ei ole verta laskettu, sekä haureutta." (Apt. 21:25).

Eli Paavalin opetus, jota hän lähetysmatkoillaan oli pakanakristityille opettanut, oli täysin oikein Jerusalemin kristittyjen johtajien mielestä. Pakanakristittyjen ei tarvinnut noudattaa muuta Mooseksen kultillisista laeista kuin haureuden, epäjumalille uhratun lihan ja veren syömisen välttämistä.

Paavali otti miehet mukaansa ja puhdistautui seuraavana päivänä heidän kanssaan. Sitten hän meni temppeliin ja ilmoitti, milloin heidän puhdistumisaikansa päättyisi ja kunkin puolesta suoritettaisiin uhri (Apt. 21:26).

Paavalin ja muitten nasiirien piti puhdistautua ennen kuin he saattoivat mennä temppeliin. Mooseksen laissa ja sen tulkinnassa oli useita eri syitä sille, kuinka ihmisestä tuli kultillisesti epäpuhdas. Eräs sellainen oli se, että juutalainen vietti aikaa pakanoiden parissa. Ja niinhän Paavali oli tehnyt. Siksi hänen piti tehdä puhdistautumismenoja viikon ajan ennen temppeliin menemistä. Muilla nasiireilla oli kai vastaava tilanne.

Kalabaliikki syntyy

Juuri kun seitsemän päivän määräaika oli päättymässä, Aasian maakunnasta tulleet juutalaiset näkivät Paavalin temppelissä. He yllyttivät väkijoukkoa mukaansa, kävivät käsiksi Paavaliin ja huusivat: "Israelilaiset, tulkaa auttamaan! Tässä on se mies, joka kaikkialla levittää oppiaan ja puhuu meidän kansaamme ja lakiamme ja tätä paikkaa vastaan. Nyt hän on jopa tuonut kreikkalaisia temppeliin ja saastuttanut tämän pyhän paikan." He näet olivat vähän aikaisemmin nähneet efesolaisen Trofimoksen kaupungilla Paavalin seurassa ja luulivat Paavalin tuoneen hänet temppeliin (Apt. 21:27-29).

Jerusalemin kristityn johtoortaan suunnitelma ei kuitenkaan onnistunut, vaan siinä kävi täysin päinvastoin. Efesoksessa ja sen ympäristössä Paavalin tavanneet diasporajuutalaiset, Paavalin pahimmat vihamiehet, tapasivat hänet Jerusalemin temppelissä ja kalabaliikki oli valmis. He alkoivat huutaa, että Paavali oli tuonut temppeliin pakanoita häpäisemään sitä, vaikka eihän mistään sellaisesta ollut kyse. Paavali oli tuonut temppeliin juutalaisia, nasiireja kuten hän itse.

Koko kaupunki joutui kuohuksiin, ja ihmisiä virtasi paikalle joka puolelta. Väkijoukko ryntäsi Paavalin kimppuun, hänet raastettiin ulos temppelistä, ja temppelin portit lyötiin hänen takanaan kiinni. Väkijoukko olisi tappanut Paavalin, mutta silloin roomalaisen sotaväenosaston komentaja sai tiedon, että koko Jerusalem

kuohui. Hän otti kiireesti sadanpäälliköitä ja sotamiehiä mukaansa ja riensi paikalle. Kun juutalaiset näkivät komentajan ja sotilaat, he lakkasivat lyömästä Paavalia (Apt. 21:31-32).

Jerusalemin juutalaiset olivat tunnettuja siitä, että he raivostuivat vähäisimmästäkin teosta, jonka he kokivat uskontonsa häpäisemikseksi. Sellaisesta seurasi aina hirvittävä mellakka. Roomalaiset tiesivät tämän, ja yrittivät varoa käytöstä, joka saattaisi aiheuttaa sellaisen. Tosin joskus he toimivat päinvastoin ja vastasivat kovaan kovalla. Se ei kuitenkaan pidemmän päälle ollut järkevää, koska siitä seurasi aina verilöyly, jossa legioonalaisia tapettiin, mutta vielä enemmän teurastettiin mellakoivia juutalaisia.

Paavali raahattiin ulos temppeleistä, koska siellä ei saanut ketään murhata. Tarkoitus oli lynkata hänet pyhän alueen ulkopuolella.

Se ei kuitenkaan onnistunut, koska mellakkaa rauhoittamaan tullut roomalainen sotaväenosasto pelasti Paavalin viime hetkellä. Se oli tomeran, Jerusalemiin sijoitetun roomalaisen kohortin komentajan eli tribuunin salamannopean toiminnan ansiota. Tuon rohkean miehen nimi oli Claudius Lysias. Hän oli oikeudenmukainen ja energinen upseeri, joka myöhemminkin suojeli Paavalia hänen vastustajiensa mielivallalta.

Samalla kun tribuuni pelasti Paavalin, hän toisaalta pidätti hänet ja pani kaksiin kahleisiin, mikä osoittaa, että hän piti Paavalia vaarallisena tapauksena.

Komentaja astui lähemmäs, pidätti Paavalin ja käski panna hänet kaksiin kahleisiin. Hän kysyi sitten ihmisiltä, kuka mies oli ja mitä hän oli tehnyt. Väkijoukosta huusivat toiset sitä, toiset tätä, ja kun komentaja ei meteliltä saanut varmaa selkoa asiasta, hän käski viedä Paavalin kasarmiin. Kun oli päästy portaille saakka, sotilaiden oli pakko kantaa häntä, sillä raivostunut väkijoukko tunki heidän peräänsä ja huusi: "Kuolema sille miehelle!" (Apt. 21:33-36).

Minusta tämä kohta kertoo tuon tribuunin oikeudentunnosta. Vaikka Paavali olisi vaarallinen kapinoitsija, niin silti tribuuni ei missään nimessä sallinut häntä luovutettavan kansan lynkattavaksi. Hän halusi selvittää, kuka Paavali oli ja mitä hän oli tehnyt. Kun siihen ei saatu kunnollista vastausta, hän käski viedä Paavalin kasarmiin, eli Antonian linnaan, joka toimi roomalaisen kohortin majoitustiloina. Siellä tribuuni voisi rauhassa kuulustella Paavalia itseään.

Mutta aikamoinen oli Paavalin vastustajien vimma! Sotilaiden piti kantaa häntä viimeiset metrit olkapäillään saadakseen hänet yhtenä kappaleena raivostuneen väkijoukon läpi kasarmille.

Paavali puolustautuu kansan edessä

Mutta ennen kuin Antonian linnan ovesta päästiin sisään, niin siinä portaiden yläpäässä tapahtui seuraavaa:

Kun Paavalia jo oltiin viemässä sisälle kasarmiin, hän kysyi komentajalta: "Saanko sanoa sinulle pari sanaa?" "Puhutko sinä kreikkaa!" ihmetteli komentaja. "Etkö siis olekaan se egyptiläinen, joka jonkin aikaa sitten nousi kapinaan neljäntuhannen

murhamiehen kanssa ja vei heidät autiomaahan?" Paavali vastasi: "Minä olen juutalainen, kotoisin Kilikian Tarsoksesta, jonka kaikki varmaankin tuntevat. Pyydän sinua, salli minun puhua kansalle." Komentaja suostui tähän. Paavali asettui portaille seisomaan ja viittasi kädellään, ja kaikki vaikenivat (Apt. 21:37-40).

Luukas kertoo tässä varmaankin vähän huumorilla siitä, että miten huonosti roomalaiset upseerit olivat tietoisia siitä, mitä heidän miehittämässään maassa tapahtui. Tribuuni luuli Paavalia egyptiläiseksi kapinajohtajaksi, ja oli siksi hyvin hämmästynyt, kun tämä puhuikin hänelle sivistynyttä ja kohteliasta kreikkaa eikä jotain koptin tai aramean mongerrusta. Ja niin hän suostui siihen, että Paavali puolustautui kansan edessä Antonian linnan sisäänkäynnin portailla.

Aika mahtava tilanne! Melkein kansanjoukon lynkkaama mies, sotilaiden olkapäillä raahattu, asettuu puhumaan ja hiljentää raivoavan ihmismassan yhdellä kädenviittauksella. Ja sitten hän puhui heille omakohtaisen todistuksen Jeesuksesta ja siitä, kuinka hänestä oli tullut hänen seuraajansa.

Hän alkoi puhua heille heprean kielellä: ” "Veljet ja isät! Kuulkaa, mitä nyt sanon puolustuksekseni." Väkijoukko hiljeni entisestään kuullessaan hänen puhuvan hepreaksi, ja Paavali jatkoi:

"Minä olen juutalainen. Olen syntynyt Kilikian Tarsoksessa mutta kasvanut tässä kaupungissa. Gamalielin oppilaana minut on kasvatettu isiemme lain kaikkien vaatimusten mukaan. Kiivaasti minä taistelin Jumalan puolesta, juuri niin kuin te kaikki tänään teette. Minä olin tälle tielle lähteneiden verivihollinen ja vainosin heitä, pidätin miehiä ja naisia ja toimitin heidät vankilaan. Tämän voi ylipappi ja koko vanhimpien neuvosto todistaa. Heiltä minä myös sain valtuudet, Damaskoksen veljille osoitetut kirjeet, kun lähdin sinne vangitsemaan siellä olevia kristittyjä ja tuomaan heidät Jerusalemiin rangaistaviksi (Apt. 21:1-22:5).

Eli Paavali aloitti puolustuspuheensa kuvailemalla lyhyesti aiempia vaiheitaan. Hän oli opiskellut Jerusalemissa, kuuluisan ja arvostetun rabbi Gamalielin oppilaana. Näin hän oli oppinut taistelemaan Jumalan lain puolesta, aivan kuin häntä kuunteleva väkijoukko. (Tässä Paavali yrittää retorisesti saada kuulijoidensa myötätunnon puolelleen). Se oli johtanut siihen, että hän oli kiihkeästi hän oli vainonnut kristittyjä eli ”tälle tielle lähteneitä”.

Eli Paavali osoitti ymmärtävänsä häntä vihaavia ihmisiä. Hän oli itse ollut heidän kaltaisensa.

"Mutta matkalla, kun jo olin lähellä Damaskosta, taivaasta leimahti puolenpäivän aikaan yhtäkkiä kirkas valo ympärilleni. Kaaduin maahan ja kuulin äänen sanovan: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua?' Minä kysyin: 'Herra, kuka sinä olet?' Ääni vastasi: 'Minä olen Jeesus Nasaretilainen, jota sinä vainoat.' Ne, jotka olivat kanssani, näkivät valon mutta eivät kuulleet sen ääntä, joka minulle puhui. Minä kysyin: 'Herra, mitä minun tulee tehdä?' Herra sanoi minulle: 'Nouse ja mene Damaskokseen. Siellä saat kuulla kaiken, mitä sinun tehtäväksesi on määrätty.' Minä en nähnyt mitään, koska kirkas valo oli sokaissut minut, ja siksi matkatoverieni oli talutettava minua. Niin sitten saavuin Damaskokseen (Apt. 22:6-11).

Paavali ei siis itse ollut valinnut tulla kristityksi vaan oli päinvastoin vainonnut kristittyjä ja siten myös Kristusta itseään. Mutta hänet oli pysäytetty, käännytetty, vastoin hänen omaa tahtoaan. Sen oli tehnyt Jumala itse eli "Herra", joka oli Jeesus Nasaretilainen. Hän pysäytti Paavalin kirkkautensa valolla, joka oli niin häikäisevä, että se voitti keskipäivän auringonpasteen.

Seuraavassa ohjelmassa kuulemme, kuinka Paavali jatkoi kääntymyskertomustaan.